

ΕφΠειρ 475/2005 (Ναυτικό Τμήμα)

Πρόεδρος Ν. Πάσσοσ, Προεδρεύων Εφέτης
Εισηγητής: Κ. Οικονόμου, Εφέτης
Δικηγόροι Μ. Ροντήρη, Κ. Τασσιόπουλος

Επειδή, κατ' άρθρον 3 παρ 1 ΚΠολΔ στην Δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων υπάγονται και οι αλλοδαποί, εφ' όσον υφίσταται τοπική αρμοδιότης Ελληνικού Δικαστηρίου, όταν συντρέχει δηλονότι κάποια από τις δωσιδικίες των άρθρων 22 έως 40 ΚΠολΔ. Η τοιαύτη δικαιοδοσία καταλύεται όταν σε καταρτισθείσα σύμβαση τα μέρη περιέλαβαν επί μέρους συμφωνία διά την υπαγωγή σε διαιτησία των διαφορών που ενδέχεται να ανακύψουν από την σύμβαση αυτή (διαιτητική ρήτρα).

Εν προκειμένω η εναγομένη διά των προτάσεων της ενώπιον του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου προέβαλε προεχόντως ένσταση ελλείψεως δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων, ισχυρισθείσα ότι στον υπ αριθ 17 όρον του από 13.6.2000 ναυλοσυμφώνου, οι όροι του οποίου ρητώς συμφωνήθη ότι ισχύουν και επί της επιδικου ναυλώσεως- επί της οποίας η ενάγουσα στηρίζει τις αξιώσεις της- προεβλέφθη ότι όλες οι διαφορές που θα προκύψουν εκ της εν λόγω συμβάσεως (ναυλώσεως) θα επιλύωνται διά διαιτησίας στο Λονδίνο και ότι η εκδοθησομένη βάσει του Αγγλικού δικαίου απόφαση θα είναι τελική και δεσμευτική διά τα μέρη, εξ αυτού δε του λόγου εζήτησε την απόρριψη της αγωγής. Ο ανωτέρω ισχυρισμός συνιστά την επί του άρθρου 264 ΚΠολΔ ερειδομένη ένσταση περί υπαγωγής της διαφοράς εις διαιτησίαν, εντεύθεν ελλείψεως δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου προς εκδίκασιν αυτής, αποτελεί δε περιεχόμενον του πρώτου λόγου της υπό κρίσιν εφέσεως και πρέπει να ερευνηθή κατ' ουσίαν.

Επειδή, στις διατάξεις του άρθρου 2 της από 10.6.1958 Διεθνούς Συμβάσεως της Νέας Υόρκης περί αναγνώρισεως και εκτελέσεως αλλοδαπών διαιτωτικών αποφάσεων κυρωθείσης υπό της Μεγάλης Βρεταννίας διά της Arbitration Act 1975, υπό της Κύπρου (βλ. Schmitthoffs, Export Trade, 8th ed., ρ. 611 et seq.) και υπό της Ελλάδος διά του ΝΔ 4220/1961 ορίζονται τα εξής: 1. Εκαστον των συμβαλλομένων Κρατών αναγνωρίζει την συμφωνίαν διά της οποίας τα μέρη υποχρεούνται να υποβάλλωσιν εις διαιτησίαν απάσας τας διαφοράς ή ωρισμένας εκ των διαφορών, αίτινες ανεφύησαν ή θα ηδύναντο να αναφύωσι μεταξύ των, αναφορικώς προς συγκεκριμένην έννομην σχέσιν, συμβατικήν ή εξωσυμβατικήν, αναφερομένην εις θέμα επιδεκτικόν ρυθμίσεως διά διαιτησίας. 2. Νοείται διά του όρου "έγγραφοσ συμφωνία" διαιτητική ρήτρα περιληφθείσα εν συμβάσει ή συνυποσχετικόν, άτινα υπεγράφησαν υπό των μερών ή περιέχονται εις ανταλλαγήν επιστολών ή τηλεγραφημάτων. 3. Το Δικαστήριον ενός των συμβαλλομένων κρατών, επιλαμβανόμενον αγωγής επί θέματος ως προς το οποίοντα μέρη έχουν συνάψει συμφωνίαν εν τη εννοία του παρόντος άρθρου, θα παραπέμπη τα μέρη εις διαιτησίαν, τη αιτήσει ενός εξ αυτών, εκτός εάν διαπιστώνη ότι η εν λόγω συμφωνία είναι άκυρος, ανενεργής ή μη επιδεκτική εφαρμογής.

Εξ άλλου, το αποτέλεσμα της ενστάσεως περί υπαγωγής της διαφοράς εις την διαιτησίαν κατ άρθρο 264 ΚΠολΔ και κατά τις διατάξεις της ανωτέρω Διεθνούς Συμβάσεως επέρχεται μόνον όταν η σύμβαση περί διαιτησίας είναι έγκυρος. Το ελληνικό ιδιωτικό διεθνές δίκαιο δεν περιέχει ειδικό κανόνα, ο οποίος να καθορίζη το εφαρμοστέο επί της συμβάσεως της διαιτησίας δίκαιο, ενώ οι συμφωνίες διαιτησίας εξαιρούνται των ρυθμίσεων τόσον της Κοινοτικής Συμβάσεως της Ρώμης του 1980 περί του εφαρμοστέου δικαίου στις συμβατικές ενοχές (άρθρο 1 παρ. 2 περ. δ' Συμβάσεως) κυρωθείσης διά του Ν 1792/1988, όσον και του υπ' αριθ. 44/2001 Κανονισμού του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 1 παρ. 3 περ. δ' Κανονισμού). Ούτως επί ταύτης τυγχάνει εφαρμοστέο, ως προς μεν τον τύπο αυτής το άρθρον 11 του ΑΚ, ως προς δε το περιεχόμενό της το άρθρον 25 του ιδίου Κώδικα κατά το οποίον οι ενοχές εκ συμβάσεως

ρυθμίζονται υπό του δικαίου, εις το οποίον τα μέρη υπεβλήθησαν και εν ελλείψει τούτου, εφαρμόζεται το εξ όλων των ειδικών συνθηκών αρμόζον στη σύμβαση δίκαιον, ενώ το δίκαιο της διαιτησίας αφ' ενός και το δίκαιο που διέπει την ουσία της διαφοράς συμπύπτουν κυρίως επί ενοχικών συμβάσεων, δι ο και παρέπεται ότι, κατά το ελληνικό ιδιωτικό διεθνές δίκαιο, το δίκαιο που διέπει την διαιτησία είναι πρωταρχικώς το δίκαιο, εις το οποίο τα μέρη υπέβαλον ταύτην, κατά το εν λόγω δίκαιο κρίνεται το κύρος της διαιτητικής συμφωνίας (βλ. Σ. Βρέλλη, *Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο* έκδ. 1988 σελ. 141, *Ελλη Κρίσπη-Νικολετοπούλου*, *Η διαιτησία κατά το ιδιωτικόν διεθνές δίκαιον* EEN 25,508, *ΕφΠειρ* 226/1994 ENΔ 22,118, *ΕφΠειρ* 278/1989 ENΔ 17,161).

Εν προκειμένω, εκ των μετ επικλήσεως προσκομιζομένων εγγράφων αποδεικνύεται ότι διά την επίδικο ναύλωση δεν υπεγράφη ναυλοσύμφωνο, αλλ' αυτή συνήφθη κατόπιν αποστολής τηλετυπημάτων (telex) τα οποία αντηλλάγησαν μεταξύ ναυλομεσιτριών εταιριών διά λογαριασμόν των διαδίκων την 27.9.2000. Εις το τελευταίο τηλετύπημα (το γνωστό στη ναυτιλιακή πρακτική "RECAP") το αποσταλέν περί ώραν 20.32 υπό ως εταιρίας M.T. Ltd, ενεργούσης διά λογαριασμόν ως πλοιοκτήτριας εναγούσης, προς την εταιρία P.T. SA, την ενεργούσαν διά λογαριασμόν ως ναυλωτριάς εναγομένης, ανακεφαλαιούνται οι συμφωνηθέντες όροι ως καταρτισθείσης ναυλώσεως, ενώ ανεφέρετο ότι κατά τους λοιπούς όρους θα ίσχυαν οι όροι του από 13.6.2000 ναυλοσυμφώνου τύπου SYNACOMEXPO, το οποίον είχε συναφθεί μεταξύ των ιδίων ως άνω ναυλομεσιτριών εταιριών, διά την ναύλωση του πλοίου "X.". Εις τον όρον 17 του ως άνω ναυλοσυμφώνου προεβλέπετο ότι οιαδήποτε διαφορά εκ ως ναυλώσεως θα υπήγετο εις διαιτησίαν στο Λονδίνο, η δε εκδοθησομένη απόφαση συμφώνως προς το αγγλικό δίκαιο θα ήτο τελική και δεσμευτική διά τα μέρη. Η εγκυρότης ως τοιαύτης ρήτρας διαιτησίας, την οποίαν επικαλείται η εναγομένη-εκκαλούσα διά την θεμελίωση ως ως άνω ενστάσεως της θα κριθεί συμφώνως προς το αγγλικό δίκαιο, εφ' όσον εις τούτο τα μέρη ρητώς υπεβλήθησαν, κατά τα προ εκτεθέντα εις την μείζονα σκέψη.

Επειδή, αναφορικώς προς την διαδικασία της ναυλώσεως πλοίων οιπραπραγματεύσεις μεταξύ πλοιοκτήτου και ναυλωτού γίνονται είτε μέσω τηλεφώνου, όσο και μέσω τηλετυπημάτων (telex), τηλεομοιοτυπημάτων (fax) και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email). Η τοιαύτη επικοινωνία δεν γίνεται, συνήθως, απ' ευθείας, δηλονότι μεταξύ πλοιοκτητών και ναυλωτών, αλλά μέσω μεσιτών. Οι **owner brokers** είναι μεσίτες τους οποίους ορίζουν οι πλοιοκτήτες προκειμένου να ασχοληθούν με την εξασφάλιση απασχολήσεως διά τα πλοία τους με όσο το δυνατόν μεγαλύτερους ναύλους. Οι **charterers brokers** ευρίσκονται εγκατεστημένοι σε κάποιο κέντρο ναυλώσεων (ως Λονδίνο, Πειραιά) και ασχολούνται με την εξεύρεση πλοίων διά την μεταφορά των φορτίων των ναυλωτών τους, αλλά [και με] την αυτόχρονη εξασφάλιση χαμηλού ναύλου σε πλοία της κατάλληλης ηλικίας και κλάσεως. Κάθε μεσίτης γράφει την προσφορά (ή αντιπροσφορά) και την προωθεί μέσω των προαναφερθέντων τρόπων ή συνδυασμό αυτών μέσω υπολογιστού και modem. Η διαπραγμάτευση μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών για τη ναύλωση ενός πλοίου με σκοπό την μεταφορά κάποιου φορτίου, είτε δι ένα μόνο ταξίδι είτε για κάποια χρονική περίοδο, αρχίζει με την παρουσίαση του **order** εκ μέρους των ναυλωτών προς την αγορά. Ο όρος "order" μεταφράζεται ως ζήτηση ή παραγγελία και χρησιμοποιείται για να περιγράψει τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά μιας ναυλώσεως, όταν αυτή πρωτοδημοσιεύεται και κυκλοφορεί στην αγορά. Το order αποστέλλεται από τους ναυλωτές και τους μεσίτες τους στους άλλους μεσίτες ή πλοιοκτήτες, προκειμένου να ενημερωθούν διά την ναύλωση που επιθυμούν να πραγματοποιήσουν.

Όταν ο πλοιοκτήτης διαπιστώσει ότι κάποιο συγκεκριμένο φορτίο είναι

κατάλληλο διά το πλοίο του, τότε έρχεται σε επαφή με τον μεσίτη του, ο οποίος θα επικοινωνήσει με τους μεσίτες των ναυλωτών ή τους ίδιους τους ναυλωτές, προκειμένου να ενημερωθεί διά τις διαθέσεις τους και να υποβάλει εν συνεχεία *indication* ή την προσφορά. *Indication* αποτελεί η ενδεικτική προσφορά του πλοιοκτήτου προς τους ναυλωτές, η οποία περιέχει όλα τα στοιχεία μιας συνηθισμένης προσφοράς, αλλά δεν έχει κάποια συγκεκριμένη χρονική λήξη και δεν δεσμεύει τον πλοιοκτήτη όπως η προσφορά. Η τελευταία αυτή αποτελεί την ολοκληρωμένη πρόταση ενός των ενδιαφερομένων προς τον άλλο, διά της λεπτομερούς περιγραφής των κυρίων όρων της συγκεκριμένης ναυλώσεως.

Το επόμενο στάδιο στην διαδικασία των διαπραγματεύσεων είναι η αντίδραση των ναυλωτών στην *indication* (ή την προσφορά του πλοιοκτήτου) διά της αποστολής *counters* ή αντοπροσφορών. Όταν τελικώς πραγματοποιηθεί συμφωνία στους βασικούς όρους, τότε θεωρείται ότι η ναύλωση έχει συμφωνηθεί "*subject details*", δηλονότι υπό την προϋπόθεση ότι οι διαπραγματεύσεις διά τους λοιπούς όρους θα έχουν θετική κατάληξη. Μετά την συμφωνία επί των κυρίων όρων της ναυλώσεως (*main terms*) αρχίζει νέα διαπραγμάτευση επί των δευτερευόντων θεμάτων. Η διαπραγμάτευση αυτή αφορά τους δευτερεύοντες όρους που θα συμπεριληφθούν στο ναυλοσύμφωνο, το οποίο στηρίζεται σε κάποιο προηγούμενο ναυλοσύμφωνο (*proforma c/p*). Συνήθως χρησιμοποιείται το ναυλοσύμφωνο της τελευταίας ναυλώσεως του πλοιοκτήτου με τους ίδιους ναυλωτές, εάν υπάρχει, άλλως κάποιο κοινής αποδοχής, στο οποίο προστίθενται νέοι όροι. Διά της επιτεύξεως της τελικής συμφωνίας και της επιβεβαίωσής της διά του τηλετυπήματος, το πλοίο θεωρείται ναυλωμένο, παρά το γεγονός ότι δεν έχει Εισέτι καταρτισθεί ή υπογραφεί η συγκεκριμένη γραπτή συμφωνία. Η επιβεβαίωση διά του ανακεφαλαιωτικού τηλετυπήματος ("*recap*" *recapitulation of the terms and conditions agreed*) μέσω των ναυλομεσιτών θεωρείται ως νομίμως δεσμεύουσα συμφωνία (βλ. εκτενώς *Lars Gorton, Shipbroking And Chartering Practice, 3d edition, p. 124 et seq.*, Γ. Βλάχου, θεωρία και Πρακτική των Ναυλώσεων, έκδ. 2000, σελ. 159 επ.).

Εν προκειμένω, εκ των καταθέσεων των ενόρκως ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου εξετασθέντων μαρτύρων [...], αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Η εναγομένη εταιρία, έχουσα ως αντικείμενο δραστηριότητος την αγορά και μεταπώληση σιτηρών και συναφών προϊόντων και ενεργούσα εντός των πλαισίων της εμπορικής της δραστηριότητος ανέθεσε περί τα τέλη του μηνός Σεπτεμβρίου 2000 στην ασχολουμένη με την διαμεσολάβηση σε ναυλώσεις πλοίων εταιρία P. T. SA (αναφερομένη εφεξής και Χάριν συντομίας ως P.) να εξεύρει θαλάσσιο μεταφορέα διά την μεταφορά 6.000 μετρικών τόννων περίπου σιτηρών χύδην από τον λιμένα S.N. (...) της Γαλλίας στον λιμένα N.M.X. Η ως άνω ναυλομεσίτρια απηυθύνθη στην έχουσα το αυτό αντικείμενο δραστηριότητος "M.C.S. LTD" (εφεξής M.) διά την εξεύρεση καταλλήλου πλοίου προς διενέργεια της ειρημένης μεταφοράς. Κατόπιν προηγηθεισών τηλεφωνικών επικοινωνιών η M., ενεργούσα ως ναυλομεσίτρια της εναγούσης, πλοιοκτητριάς του υπό σημαία Κύπρου φορτηγού πλοίου "I.", απέστειλε στην P., ως ναυλομεσίτρια της εναγομένης, την 17:41 ώρα της 27.9.2000 τηλετύπημα, στο οποίο περιέγραφε το πλοίο τούτο ως κατάλληλο διά την μεταφορά δημητριακών (*grain fitted*) πλοίο, διπλού καταστρώματος (*tween decker*) μετρία κύτη και πέντε στόμια(ανοίγματα) και ανέγραφε τους όρους της ναυλώσεως (δι` ένα ταξίδιο, φορτίου σιτηρών, χρόνο ενάρξεως της αναμονής και της ακυρώσεως, ρυθμό φορτώσεως και εκφορτώσεως, ναύλο και επισταλλες). Επηκολούθησαν συπτήσεις και διαπραγματεύσεις τηλεφωνικώς και την 18.26 ώρα της ιδίας ημέρας απεστάλη υπό της M. νέο τηλετύπημα προς την P. βάσει των συμφωνηθεισών αλλαγών.

Τελικώς, μετά επελεύσαν συμφωνία όλων των όρων της ναυλώσεως, η ως άνω ναυλομεσίτρια της εναγούσης απέστειλε προς την ναυλομεσίτρια της εναγομένης την 20.32 ώρα της αυτής ημέρας τηλετύπημα με την ανακεφαλαίωση των συμφωνηθέντων όρων της καταρτισθείσης ναυλώσεως "recap" recapitulation of the terms and conditions agreed) στο οποίο περιεγράφοντο λεπτομερώς οι βασικοί όροι και ωρίζετο η κατάρτιση ναυλοσύμφωνου τύπου SYNACOMEX, ενώ ως προς τους λοιπούς όρους ανεφέρετο ρητώς ότι θα ίσχυον οι προβλεπόμενοι στο από 13.6.2000 ναυλοσύμφωνο, αφορών το πλοίο "X.". Συγκεκριμένως στο ανωτέρω τηλετύπημα περιελήφθη ο εξής όρος "Λοιποί όροι συμφώνως προς το πλοίο"X." Ναυλοσύμφωνο 13.6.2000 εκτός αντιθέτου συμφωνίας στους κυρίους όρους με λογικές τροποποιήσεις/διαφοροποιήσεις, (Owise (Otherwise) AW per Mv "X." CP 13.6.2000 Unless owise agreed on the terms with logical amendments/alterations). Το ναυλοσύμφωνο τούτο συνταγέν βάσει επισήμου υποδείγματος, καταρτισθέντος υπό του διεθνούς Οργανισμού BIMCO (Baltic and International Maritime Council) διά ναύλωση μεταφοράς δημητριακών (continentgrain charter Party) υπό την κωδική ονομασία SYNACOMEX 90, και υπογραφέν υπό της ναυλομεσίτριας P., ενεργησάσης κατά την κατάρτισή του διά λογαριασμόν των πλοιοκτητών περιλαμβάνει στον όρο 17 συμφωνία περί διαιτησίας υπό το προαναφερθέν περιεχόμενο. Η τιαύτη συμφωνία δεσμεύει τους διαδίκους εταιρίες, καθ' όσον αύται, ως συμβληθέντα μέρη κατά την κατάρτιση της συμβάσεως ναυλώσεως, συναφθείσης μέσω των εξουσιοδοτημένων προς τούτο ναυλομεσιτριών εταιριών, περιέλαβον, διά ρητής παραπομπής και κατέστησαν περιεχόμενο ταύτης (ναυλώσεως) τον ως άνω όρον. Κρίνεται ότι η τιαύτη διαιτητική ρήτρα, αποτελεί έγγραφον συμφωνία κατά την ρηθείσα διάταξη της Συμβάσεως της Νέας Υόρκης (1958) ερευνημένη δε κατά το εφαρμοστέο ενταύθα αγγλικό δίκαιο τυγχάνει έγκυρος, εφ' όσον περιέχεται σε όρο ναυλοσύμφωνου, τον οποίον ενέταξαν στην μεταξύ των καταρτισθείσα σύμβαση ναυλώσεως οι διάδικοι δι' ανταλλαγής τηλετυπημάτων, διλονότι διά νομίμου τρόπον καταρτίσεως συμβάσεως ναυλώσεως κατά το αγγλικό δίκαιο και την αγγλική ναυτιλιακή πρακτική, συμφώνως και προς τα εκτεθέντα στην μείζονα σκέψη. Επισημαίνεται ενταύθα ότι ο περιλαμβανόμενος στην ανωτέρω ρήτρα χρονικός περιορισμός προσφυγής στη διαιτησία αναφέρεται, κατά την κρίση του παρόντος Δικαστηρίου, εις περίπτωσιν τιαύτης προσφυγής υπό τινος των συμβληθέντων μερών, ενώ δεν τυγχάνει εφαρμογής εν όψει δικαστικής παραπομπής. Εκ του περιεχομένου του προδιαληθέντος όρου συνάγεται σαφώς ότι εν προκειμένω υπόκειται περίπτωση κατά πάντα εγκύρου και ισχυράς ρήτρας περί διαιτησίας στο Λονδίνο, στην οποία (διαιτησία) υπάγεται και η επίδικη διαφορά.

Κατ ακολουθίαν, η εκδίκαση της προκειμένης διαφοράς εκφευγει της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου τούτου, υπαγομένη στην συμφωνηθείσα διαιτησία. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο διά την νομική αξιολόγησιν της επίδικου ρήτρας διαιτησίας εφήρμοσε τις διατάξεις των άρθρων 7 παρ. 3,4,5 του Ν 2735/1999 "περί διεθνούς εμπορικής διαιτησίας και 65,96 και 98 ΚΠολΔ, έκρινε ότι η ναυλομεσίτρια εταιρία "M.S. LTD", ενεργήσασα ως αντιπρόσωπος της εναγούσης εκναυλωτριάς δεν είχε ειδική πληρεξουσιότητα διά την κατάρτιση συμφωνίας περί διαιτησίας και απέρριψε την υπό της εναγομένης προβληθείσα ένσταση ως αβάσιμον. Ούτω όμως αποφηνάμενον εσφαλμένως εφήρμοσε τον νόμον, κατά τον περί τούτου πρώτον λόγον της εφέσεως, τον πλήττοντα την εκκαλουμένη ως προς την νομικήν ταύτην πλημμέλειαν. Κατ ακολουθίαν, δέον όπως δεκτής καθισταμένης της εφέσεως ως κατ ουσίαν βασίμου, ως προς τον ανωτέρω λόγον εξαφανισθεί η εκκαλουμένη απόφαση, καθ' όλες αυτής της διατάξεις, κρατηθεί η υπόθεση στο Δικαστήριο τούτο και ακολούθως, κατά παραδοχήν της ενστάσεως της εναγομένης, παραπεμφθή η υπόθεση εις διαιτησίαν στο Λονδίνο, συμφώνως προς το άρθρο 264 ΚΠολΔ, η εφαρμογή του οποίου ουδόλως κωλύεται εκ του γεγονότος ότι πρόκειται περί

αλλοδαπής διαιτησίας (βλ Μπέη, ΠολΔικ, τόμο 2Α, σελ. 1 137, ΕφΠειρ
226/1994 ΕΝΔ22,118).[...]